

STÒRIA E TRADITZIONIS

IS ORÌGINIS

Su primu genti chi at bìviu in custu logus est de su tempus romanu.

In su Mesuevu, cun su nòmini de Pauli, faiat parti de su Giudicau de Casteddu, in sa curadoria de su Campidanu de Càlari.

In su 1258, pustis chi su giudicau benit pratziu, est aministrau de funtzionàrius pisanus fintzas a su 1324 candu, cun sa conchista aragonese, benit cuntzèdiu in fèudu.

In su 1348 po mori de una pesti manna su villàgiu de Pauli s'est spopolau. In su 1366 ddoi est cumentu feudatàriu Guglielmo Canelles, scuntretzau de is trupas arborensis chi nd'ocupant su territòriu fintzas a su 1410. Pauli torrat a fai parti de su Rènniu de Sardìnnia pustis sa batalla de Seddori.

In su 1426 su villàgiu benit cuntzèdiu a Dalmazio Sanjust chi incumentzat un'òpera de sanamentu chi at permìtiu de svilupai s'agricoltura pruschetotu cussa de su binu. In custus tempus su feudatàriu Dalmazio Sanjust teniat su villàgiu de Pauli cun su tìtulu de conti de Santu Larentzu.

Pustis s'abolimentu de su feudalèsimu, in su 1848 Pauli imbucatu a fai parti de sa provìntzia de Casteddu e comunu autònumu fintzas a su 1928, candu benit acorpau a su comunu de Casteddu.

Pustis su referendum de su 18 de Donniasanti 1991, Pauli torrat a pigai s'autonomia cun lei regionali. Cun s'autonomia perdit bona parti de su territòriu originàriu chi de 1.137 ètarus ndi calat a 650 ètarus, po mori ca at pèrdiu sa Piana de Santu Lorentzu poita ca, una

parti de territòriu de su comunu de Ceràxius no ndi permitiàt sa continuidadi territoriali.

Su nòmini sardu Pauli o Paulli bolit nai palude. Giai in su Mesuevu pigat su nòmini de Paùly ainnantis, e agoa cussu de Paùli Pirri. Pustis su 1881 Paùli Monserrato.

Scèti de s'11 de Abrili 1888, cun Règiu decretu e cun decisioni de su Cunsillu comunali, pigat su nòmini de Monserrato, chi si podit atribuiiri a sa Madonna de Montserrat chi est in Spànnia acanta de Barcellona.

SU TERRITÒRIU

Pauli est in su sud de sa Sardìnnia in sa pianura de su Campidanu. Est a una pariga de chilòmetrus de Casteddu, capoluogu de Regioni.

Imoi su Comunu de Munserrau est unu de is dexesetis comunus de sa Provìntzia bècia de Casteddu chi faint parti de sa Tzitadi Metropolitana de Casteddu.

Est interessanti su tzentru urbanu innui si podint biri is domus campidanesas típicas fatas in làdiri (maronis fatas a cruu cun palla e ludu) e tufo, caraterizadas de is lollas bellas medas (logiaus mannus) e de is mannus portalis in linna cun tacheddas e decorus.

In su setori econòmicu econòmicu in su territòriu de sa bidda ddoi fiant bingias medas chi contribuiànt a sa produtzioni de binu. In custu àmbitu est de importu sa presèntzia de sa Cantina sotziali prus antiga de sa Sardìnnia innui si traballàt po produci binus pregiaus cumentu Nuragus, Mònica, Moscau, Nascu, Girò.

Lacananti cun su territòriu comunali (cussu chi fiat su sartu) ddoi est un tzentru Universitàriu cun Policlìnicu de importu mannu chi imoi est po sa Sanidadi regionali un logu strategìcu.

IS TRADITZIONIS.

Su costumu paulesu est cambiau meda in su tempus e est difitzili a scoberri cali est cussu originàriu.

De is documentus iconogràficus no si podit cumprèndiri cumentu fiat cussu originàriu, po mori de s'usàntzia de cuncordai a is mortus is bestiris prus bellus, no lassendi po custu arregordus.

Sa gerarchia sotziali de is fèminas beniat arrespetada a manera rigorosa fintzas po si bestiri. S'abitu prus de importu si ddu poniant is fèminas erricas meris de terras, tzerriau su fordallinu po mori de sa farda o fordali, iat a bòlliri nai sa falda, striscia larga chi decorat sa gunnedda.

Àtera errichesa de custu bestiri fiat sa camisa de tela fini cun volant in su tzughixeddu e ne is brutzitus, fatu pretziosu cun ricamus o pitzus fatus a uncinetu o cun s'agu. Sa scùfia, muncadori de rasu colori arrùbiu forti; su frocu de velludu, fàscia de velludu nieddu cun fràngia dorada chi ndi calant in sa parti de sa faci; sa latzada o cinta de oru, cingilliu de galloni de oru; su sintzu, un cossu de tulle ricamau totu a manu; is botinus, is crapitas chi beniant fatas a Pauli de un sabateri.

https://www.comune.monserrato.ca.it/pagina1068_storia-e-tradizioni.html